A T L
A S Ž
I E N

Ženy zažívajúce násilie nie sú iné, ani zvláštne. Sú to ženy, ktoré chodia do práce, starajú sa o domácnosť a deti, majú svoje potreby, sny a túžby. Sú to naše mamy, sestry, dcéry, kamarátky a kolegyne. Násilie si nevyberajú. Ich partneri a manželia sú tí, ktorí si volia, či sa budú správať násilne. Všetky si však želajú jedno, a to aby násilie skončilo, aby niekto zasiahol a zastavil ho.

Kontakt so ženami, ktoré zažívajú násilie, nás učí rešpektu k rozmanitosti ľudskej skúsenosti a jej prežívania. Keď v našom poradenskom centre zazvoní telefón, na druhej strane je žena, ktorá sa rozhodla hovoriť o svojom súkromí, o svojom utrpení, o svojom strachu, o tom, čo cíti a čo by potrebovala. Niekedy je to žena, ktorá sa potrebuje porozprávať a potrebuje, aby ju niekto počúval, veril jej a hovoril s ňou bez hodnotenia a bez predsudkov. Inokedy je to žena, ktorá sa bojí o svoj život, potrebuje sa chrániť a odísť na bezpečné miesto aj s deťmi, aby prežili.

Niekedy ženy plačú zo strachu alebo z vyčerpania. Inokedy sú nahnevané a majú pocit krivdy, pretože im nikto neverí, pretože ich okolie a inštitúcie obviňujú z násilného správania ich partnera. Väčšina žien chce pokoj, bezpečie pre seba a pre svoje deti a uznanie svojej skúsenosti s násilím.

Domov, ktorý je pre mnohé a mnohých z nás priestorom, kde sa cítime bezpečne a slobodne, je pre ženy zažívajúce násilie a ich deti nebezpečným miestom a väzením, z ktorého je ťažké a ohrozujúce odísť. „Atlas žien“ je sondou do sveta násilia páchaného na ženách, ktoré je skryté a neviditeľné, hoci je každodennou realitou mnohých žien a detí.

Práca so ženami zažívajúcimi násilie je vzácny moment skutočného ľudského kontaktu, ktorý sa odohráva v bolestnej realite násilia. Učí nás však nevzdávať sa, hľadať možnosti riešenia, aj keď zdanlivo neexistujú a zasadzovať sa za právo žien žiť slobodný a sebaurčujúci život bez násilia.

Dušana, Sylvia, Zuzana
Fenestra

A T L A
S O F W
O M E N

Women experiencing violence aren´t different from us, nor are they strange. They´re women who go to work, raise children, take care of the household, and have their needs, dreams and desires. They´re our mothers, sisters, daughters, friends and colleagues. They do not choose abuse. Their partners and husbands are the one who choose to be abusive. However, all women have one wish - they want the abuse to stop; they want someone to step in and make the violence they´re experiencing stop.

Being in contact with women experiencing violence teaches us to respect the diversity of human experience and its emotional experiencing. When the phone rings in our counselling centre, there´s a woman on the other side who has decided to talk about her private life, her suffering, her fear, her feelings and her needs. Sometimes, it´s a woman who needs someone to talk to; someone who will listen to her without judgement and prejudice and who will believe her. At other times, it´s a woman who fears for her life, needs to protect herself and needs to go to a safe place together with her children to survive.

Some women cry because they´re scared or because the feel completely exhausted. Other women feel angry and upset because no one believes them and they´re being blamed for the abusive behaviour of their partner. Most women want peace and safety for themselves and their children. They also want recognition of their experience of violence.

Home - a place where a lot of us feel safe and free - becomes a dangerous place and a prison for women experiencing intimate partner violence and their children. Leaving that place and the abusive partner is hard and risky.

“Atlas of Women” offers a unique look at the world of women experiencing violence that is often hidden and invisible, even though it is an everyday reality of many women and children. Working with women experiencing violence brings about moments of genuine human contact taking place in the painful reality of abuse. However, it teaches us to not give up, to look for solutions even when it seems there´s no way out, and to advocate for the right of all women to live a life of freedom, self-determination and free from violence.

Dušana, Sylvia, Zuzana
Fenestra

Nemalo som odvahu odísť od partnera a pomohli mi až ľudia v nemocnici, ktorí mi otvorili oči a vysvetlili mi, že to vôbec nefunguje tak, ako mi on celé roky tvrdil. Bola som v podstate v tom, že naozaj nie je možné odísť, ja som nad tým neuvažovala, pre mňa to nebola cesta, bolo to niečo, čo neexistuje, čo sa nedá spraviť. Myslím si, že veľa žien nevie o možnostiach, ktoré existujú. Moja dcérka mala veľké zdravotné problémy, bola štyri roky na infúziách v nemocnici a vôbec nejedla a psychologička zistila, že možno to nebude celkom chyba tej malej, treba začať od mamy. Nejako sa to začalo postupne otvárať – veci, ktoré psychologičke neunikli, zapojila sa do toho lekárka a sociálna pracovníčka. Bez môjho vedomia začali najprv situáciu riešiť a potom mi povedali, aké sú možnosti, čo vybavili a stále ma ubezpečovali, že je to v poriadku, že sa to dá. Naozaj to trvalo dosť dlhý čas, kým som si všetko uvedomila a pochopila, no teraz som nesmierne vďačná, že sme tu.

Rozvádzame sa už rok. Máme sudkyňu, ktorá sa bojí vydať rozhodnutie, už dávno nám mohla dať zákaz styku, stále to nespravila. Mali sme dané súdom, že pri stretnutiach s otcom musím byť aj ja, nakoľko dcérka bola na mňa naviazaná a mala z otca strach, a teda nebola ochotná ísť bezo mňa. Veľakrát to dopadlo tak, že ma napadol, proste celé tie stretnutia prebiehali tak, že sa mi vyhrážal a presviedčal ma, že musím ísť domov. Chodila som z tých stretnutí vo veľmi zlých psychických stavoch, dcérka takisto, ale jej sa to prejavovalo vracaním, bola strašne uplakaná, keď sme sa vrátili. Všetko sme dávali hneď na súd, ale sudkyňa strašne dlho čakala a ja som stále bola v takom presvedčení, že na tie stretnutia musíme chodiť. Dosť dlho trvalo, kým sme sa dostali do stavu, že dcérka sa s ním stretávať nemusí a teraz je naozaj v dobrom psychickom aj zdravotnom stave. Dokonca v takom, že po šiestich rokoch je bez infúzií a budú jej môcť vytiahnuť hadičku zo srdiečka. Je to fakt neuveriteľné, povedala by som, že priam zázrak.

Mám pocit, že ľudia, ktorí aj majú kompetencie, sa boja a dlho čakajú, no neviem na čo. Naposledy, keď ma napadol, som mala otras mozgu a bola som v nemocnici, polícia už mala naštartované autá, prišli tam kukláči, bola tam policajná psychologička a vyšetrovateľ, proste akcia. Keď vidím, ako to je teraz, že dostanú spis, dva mesiace nič, potom mi zavolá vyšetrovateľka s otázkou, či žijeme, čo bol pre mňa úplný šok, potom zas mesiac nič a keď som jej volala niekoľkokrát, tak povedala, že akurát má ten spis pred sebou. Príde mi, že ma neinformujú a ja strácam vieru vo vyšetrovateľku, veľmi ma to mrzí, lebo si myslím, že to je ten základ. Keď vyšetrovateľka čaká, že sa jej so všetkým zverím a naozaj mi môže pomôcť, je veľmi zlé, keď stratím takúto základnú dôveru. Zmeniť policajného vyšetrovateľa môžem iba cez prokuratúru, čo je náročný proces a môže to zase dlho trvať. O dva mesiace máme zase ďalšie pojednávanie na súde, kde som už dúfala, že nás proste po roku rozvedú, vyriešia výživné a zverenie opatery malinkej, ale proste tá sudkyňa sa zaťala a povedala, že čaká na vyjadrenie polície a ona bez toho nerozhodne, aj keby to malo trvať dva roky, a tým, že na polícii to postupuje takto, tak myslím, že to bude ešte nadlho.

Nikola, 26 rokov, 1 dieťa (6 rokov)

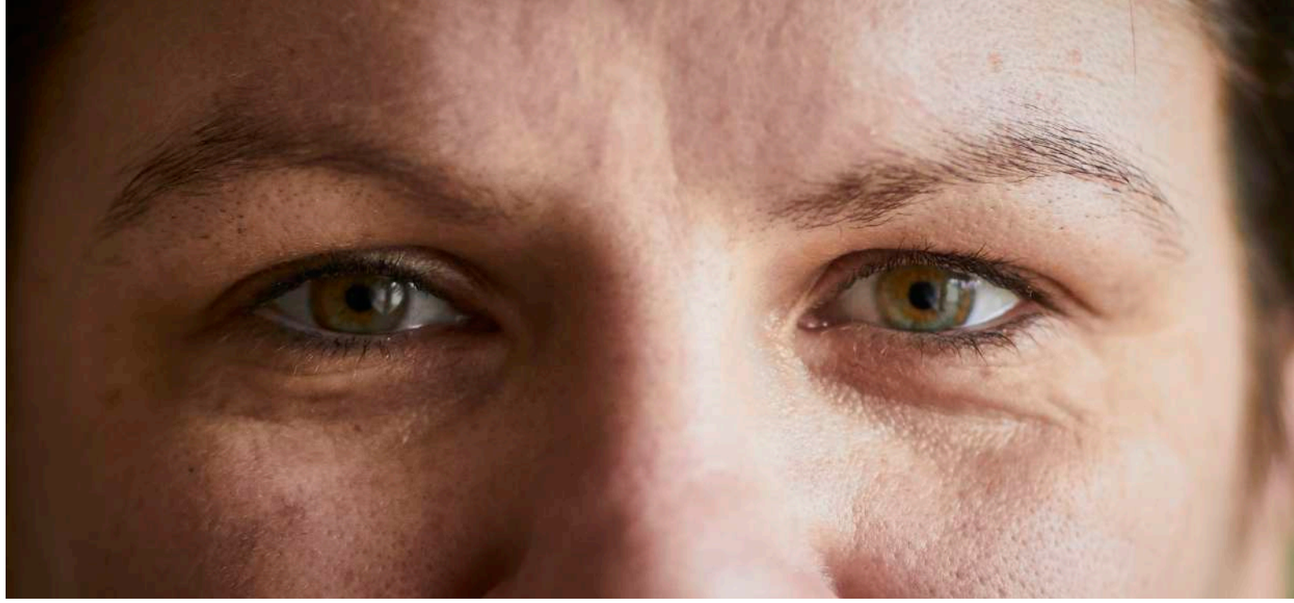

Nikdy sme sa, chvalabohu, nevzali. Teraz máme prvýkrát pojednávanie ohľadom výživného, tak uvidíme ako to dopadne. On si myslí, že keď mu raz za čas kúpi topánky, tak tým pádom to je vybavené. Lenže ja ho mám stále, každý deň, celú noc, takže si to ideme vysporiadať.

Keď ho v niečom neposlúchneme, tak nám nadáva osobne a aj do telefónu všetkými vybranými slovami, načo je to dobré? Bol tu jeho otec a stále ho núti chodiť na karate, ale syn sa ho bojí. Tak ho zdeptá, že mu povie dobre, len aby mu dal pokoj. A keď zistí, že nechodí, tak už je oheň na streche. Bojí sa ho, lebo je prísny, je ťažká povaha, keď je triezvy, tak ho musíte poslúchať, on leží a pozerá telku a toto sprav, tam choď. Ako psovi.

Takto ja nebudem žiť, neexistuje, keď je zas opitý, tak vraví, ako nás ľúbi, čo všetko by nám dal a keď zistí, že je bez koruny.... Keď raz za sviatky nakúpi potraviny, tak nám to potom vyhadzuje na oči celý rok, to mi je na čo taký chlap?

S ním sa nedá žiť, on je stále len na tej záhrade a na chate na spadnutie, malý mi povedal, že to tam vyzerá hrozne, nemá vodu, len elektrinu. Máme striedavú starostlivosť, ale syn tam nechce chodiť. Neviem, čo mám robiť, bude tam musieť ísť so sociálkou, nech vidia, v akých pomeroch žije, ja ho predsa nepustím, aby v tých strašných pomeroch bol: bude tam spať a myši a potkany po ňom budú behať.

Keď sa bude chcieť stretnúť syn s otcom, ja mu v živote nebudem brániť, lebo je to jeho otec, ale keď nebude za ním chcieť ísť, ako ho donútim? Nedonútim ho, nemôžete donútiť dieťa, keď povie, že nechce. Má tam jednu posteľ v nejakej búde pri koľajniciach, kde je to nebezpečné pre malého. Neviem, či sa to bude dať cez súd vyriešiť tak, že iba ak sa malý bude chcieť stretávať...

Dana, 53 rokov, 1 dieťa (9 rokov)

—

Musela som doslova utiecť z prenajatého bytu, aby som ochránila svoje deti, oklamali ma prenajímatelia. Polícia nespravila nič ani keď som podala trestné oznámenie. Povedali, že to je občiansko-právny prípad, že oni majú iný prípad a musia odísť. Potom sa mi nasáčkovali prenajímatelia – vyznávači Hitlera, potetovaní hákovými krížmi – do bytu a vyslovene som schytila deti a poďme preč. Susedia vo vchode povedali, že už veľa ľudí oklamali.

Skončili sme s deťmi na ulici a išli sme prespať do obchodného domu na druhé poschodie, aby im nebola zima. Bolo to presne vtedy, keď mala malá narodeniny, jeden rok, tortu mala nachystanú v chladničke, stôl bol nachystaný. K tej torte sme sa ani nedostali a nezapálili sme sviečky, ten jeden rôčik, všetko tam zostalo, potom som volala kamarátke a tá nám zaplatila hotel. Potom som s plačom volala riaditeľke a spýtala sa, či môžem prísť hneď aj s deťmi, povedala, že samozrejme.

Naše veci zostali všetky tam, kamarátka sa nám snažila časť vecí zachrániť, časť nám vyhodili do suterénu, ale veľmi veľa vecí nám ukradli. Podávala som trestné oznámenie, ale nikto sa mi neozval, rozmýšľala som o prokuratúre. Neviem, či by som tam pochodila, bojím sa, že ma oklamú a nebudú to už po tejto skúsenosti riešiť.

Dokopy nám dlhujú 2500 eur spolu s kauciou, a to nerátam ani detské veci. Prišli tam dvaja, ale vyhrážali sa, že majú veľkú partiu. Čo vám napadne ako prvé? Rýchlo schytiť deti, aby sa im nič nestalo, to je prvoradé. Bojím sa ísť do ďalšieho prenájmu, čo ak sa to stane znova? Tu sa cítim bezpečne a deti majú aspoň kde hlavu zložiť. To je pre mňa v živote to najdôležitejšie, ale aj pre deti, oni si už prešli veľa vecami...

Mária, 37 rokov, 4 deti (15 rokov, 13 rokov, 7 rokov, 1 rok)

—

Je tu oveľa lepšie ako v krízovom centre, v ktorom som bola predtým. Tam som bola ako vo väzení, ako u otca detí. Hneď prvá vec, na ktorú sa ma opýtali, keď som prišla, bola, či mám nejaké peniaze. Vzali mi celú materskú a keď som niekam išla, tak som si peniaze musela vypýtať. Musela som aj bloček od autobusu priniesť a zdokladovať, kde som tie peniaze minula a do centa som to musela vrátiť. Keď malý Peťko dostal 5 eur od babky za šibačku, tak som z toho mala strašný problém, pretože som to nenahlásila a tie peniaze im nedala.

Museli sme vždy prísť do šiestej, každý deň varila iná klientka a naberala nám jedlo sociálna pracovníčka ako v školskej jedálni. Keď to videla moja právnička, tak povedala, že toto nie a vzala ma odtiaľ preč. Keď som sa na to pýtala právničky, povedala mi, že v každom krízovom centre je iný šetriaci režim, ale aby som musela vysvetľovať, prečo som kúpila vlastnému dieťaťu chrumky? Musela som to zapísať do tabuľky: či je to potrebné, nutné, nevyhnutné, alebo zbytočné. Povedali právničke, že nás učia hospodáriť. Potom mi právnička vybavovala iné, terajšie miesto. Brala som to vtedy tak, že aspoň niekde som a nemusím byť s deckami na ulici, ako takú pomoc, ale bála som sa ísť aj sem, či to nebude podobné ako predtým, no zistila som, že nie.

Skôr pomôžu cudzí ľudia ako vlastná rodina. Už som chcela pred rokom odísť od partnera, ale po troch dňoch ma mama vyhodila. A chtiac-nechtiac som sa musela vrátiť, proste nemala som kam ísť. Sľúbili mi pomoc, ale vykašľali sa na mňa a druhýkrát mi pomohli cudzí ľudia – polícia, potom mi mama zaplatila krízové centrum. Za dva dni mi pomohli presťahovať sa, dokonca mi vyšetrovatelia dali 40 eur, nakúpili potraviny, malému dali hračky a vybavili policajné auto, ktoré ma odsťahuje a všetko mi vynosili až do krízového centra.

Sama som bola prekvapená, že policajti boli takí ústretoví, že mi takto pomáhali vybavovať, odporučili mi aj právničku. Susedia mi nepomohli. Keď som prišla k mame, tak mi suseda povedala, že keď som prišla z „krízaku“, že sa nemám zle, ako som dobre oblečená a čo sa sťažujem. Ja som sa nesťažovala, ale lepšie mať starú bundu a byť vo svojom, ako mať štyri nové bundy a byť v krízovom centre. Zo začiatku som sa hanbila, že som v krízovom centre, ale teraz už nie.

Povedali mi:„My sme ti to hovorili, môžeš si za to sama.” Dobre, stalo sa, človek sa učí na vlastných chybách. Chyba bola, že som mu verila, aj keď mi sľuboval, že sa zmení. Už by som mu neverila, ale dala by som mu príležitosť byť s deťmi, tie za to nemôžu. Boli sme ho aj pozrieť, keď sa druhý malý narodil, tak telefonoval a zaujímal sa, či sme po pôrode v poriadku.

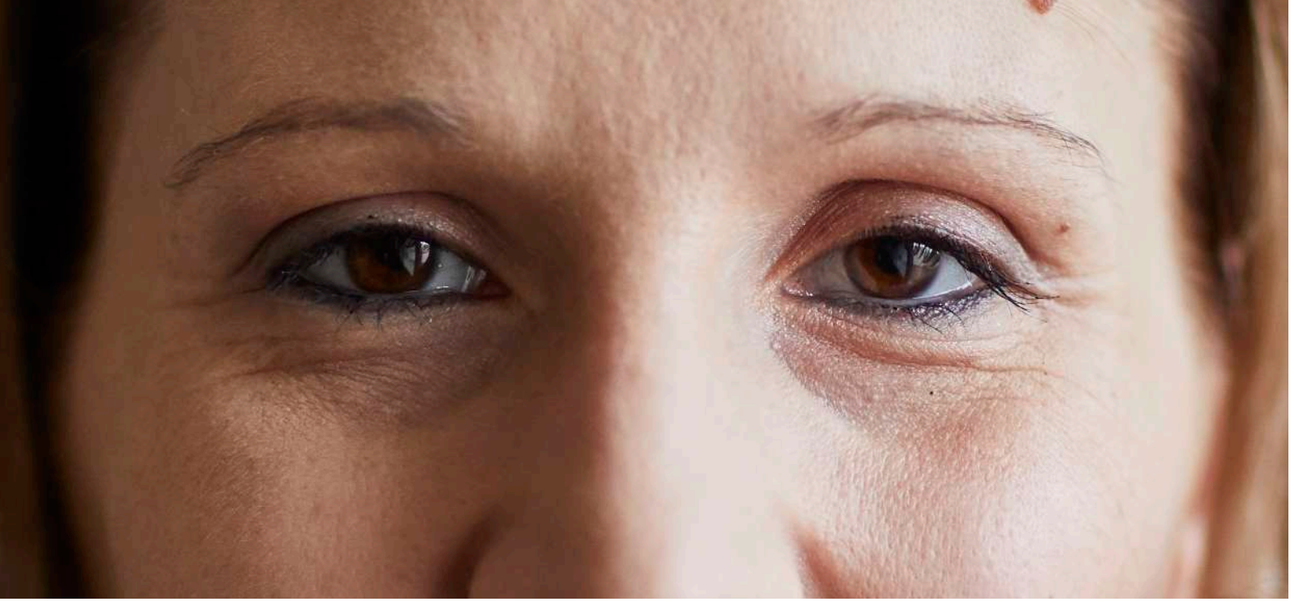

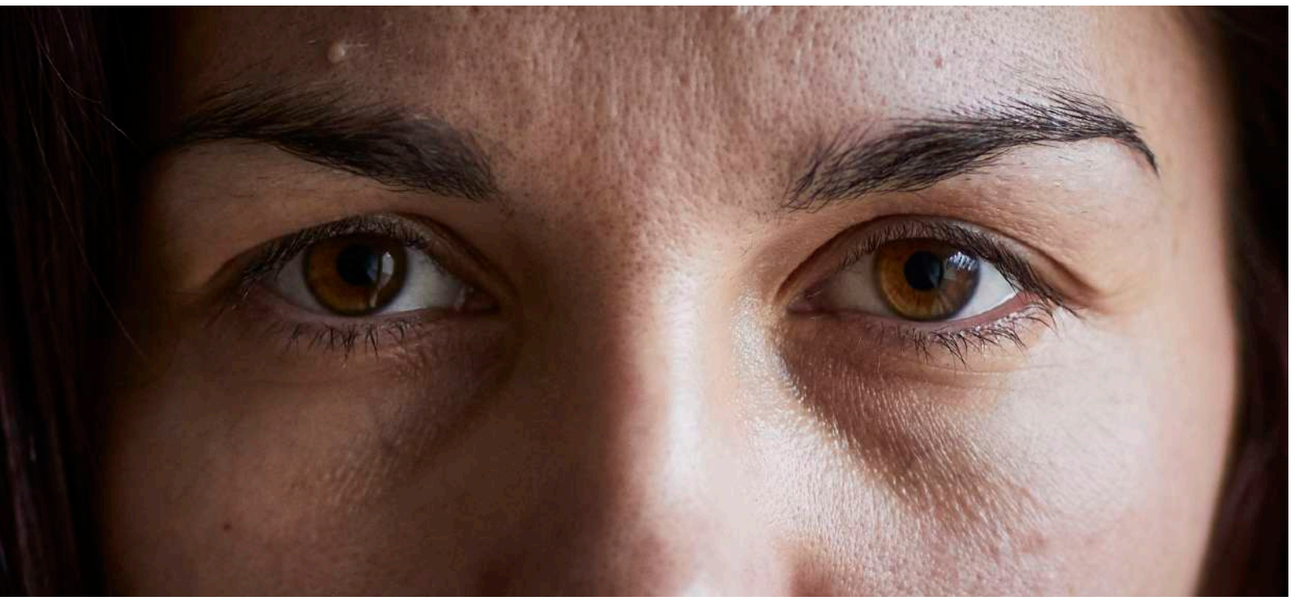

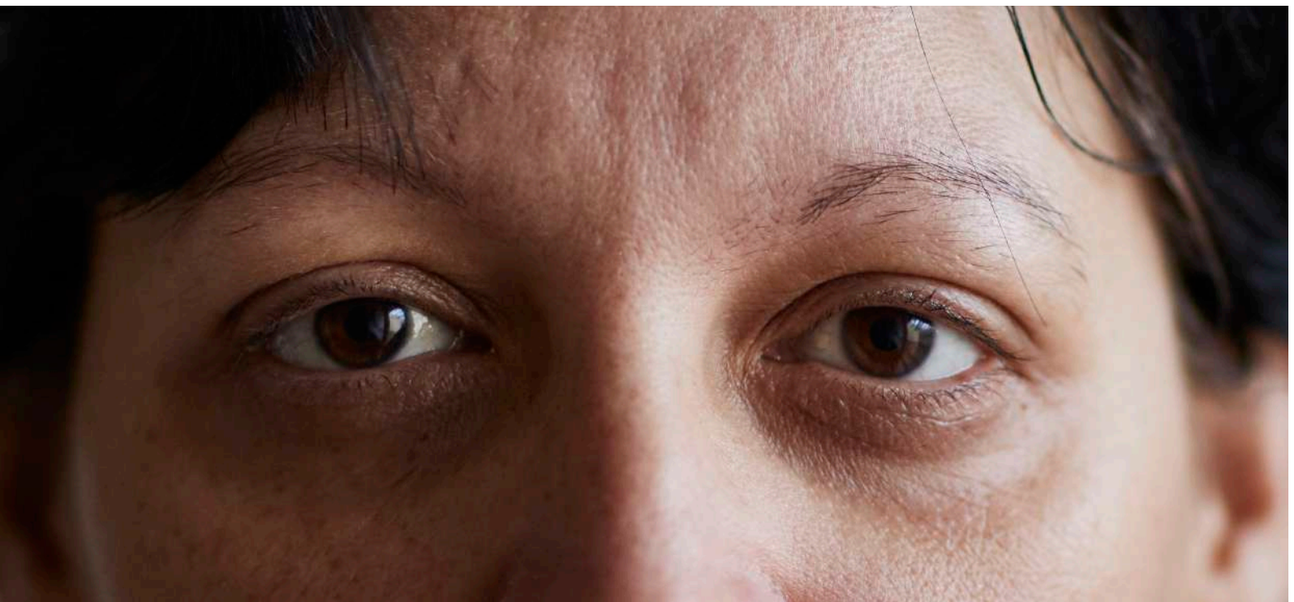

Potom poslal navštívenku, tak sme ho boli pozrieť a bol rád. Je vo väzení už rok a ďalšie dva roky ešte bude.

Zuzana, 31 rokov, 2 deti (23 mesiacov, 4 mesiace)

—

Žijem tu druhý týždeň, nasťahovanie sa bolo hrozné, mala som obavu z prijatia a z toho, ako budem vychádzať s ostatnými. Určite mi je lepšie ako predtým, bola som u rodičov, ale deti nemali taký režim, aký potrebujú. Už budú mať tri roky a celý čas som na ne sama. Mám plán našetriť si a ísť do prenájmu, osamostatniť sa. Vybavila som DNA testy, potvrdilo mu to otcovstvo a súd nám schválil rodičovskú dohodu. Platí mi výživné 200 eur mesačne, ale máme názorové nezhody ohľadom výchovy.

Najzložitejšie na tomto bývaní je vychádzať s ľuďmi rôznej povahy, aby neboli hádky a konflikty. Chýba mi tu súkromie, čo sa týka kuchyne, spoločných priestorov, kúpeľne a toalety, v ktorých sa musíme rešpektovať. Toto je moje prvé a dúfam, že aj posledné krízové centrum. Tu vedia naozaj pomôcť v krízovej situácii.

Bola som týždeň na ulici, dve noci u kamarátky, dve noci na ubytovni, dve noci u otcovej mamy a potom sme už nemali kam ísť. Volala som do viacerých centier, ale všade mali plno. Posledné krízové centrum ma pozvalo na pohovor a na druhý deň som sa mohla nasťahovať. Bolo to rýchle konanie, žiadne váhanie, videli, že mám deti a som zúfalá a nemáme kam ísť. Bola som v strese kvôli deťom, aby mali zázemie. Potom mi odľahlo, lebo konečne budú mať strechu nad hlavou.

Ten týždeň neistoty bol zúfalý, bála som sa, aby mi deti nevzala sociálka. Zbláznila by som sa bez nich. Pre mňa by to bola vymoženosť mať vlastný podnájom, prácu a zabezpečiť si deti, domácu pohodu a súkromie. Nebáť sa, že nikto vám nezaklope na dvere, že prosím vás, odsťahujte sa.

Ženy sa nesmú nechať týrať, my nie sme handry, ktoré môže niekto kopať. Sme normálne ľudské bytosti. Muž by sa nemal nikdy ženy dotknúť. Keď sa dotkne raz, tak sa dotkne aj potom. Viem, že sú „páky“ aj na vysoko postavených ľudí, ktorí týrajú ženy, aby aj na nich prišiel rad, aby spravodlivosť zasiahla.

Simona, 29 rokov (dvojičky 3 roky)

—

Vzťah k deťom nemal nikdy. Ten je iba, slušne povedané, darca. Strašne veľmi nám ubližoval, týral mňa aj deti, hlavne toho najstaršieho, ktorý má aj teraz kvôli tomu psychické problémy. Má nález ADHD a osem diagnóz, chodí do špeciálnej školy. Môj bývalý má k nemu zákaz priblíženia, lebo až natoľko ho to vykoľajilo, že syn by ho bol schopný zabiť.

Už som bola niekoľkokrát v takomto krízovom centre, aj tu už som druhýkrát. Dvakrát som utiekla od môjho bývalého. Raz ma našiel a zobral mi deti, tak som sa k nemu vrátila, druhýkrát

sa mu to už, našťastie, nepodarilo a rovno ho zatvorili, pretože ja som skončila na ARO a deti v nemocnici.

Ženám by som poradila jediné, aby neváhali, čím skôr sa zobrali a utiekli od takých, ktorí naozaj len skúšajú. Len raz keď sa ich dotkne, proste hneď sa zobrať a odísť, už sa v živote neotočiť a nevrátiť sa k nemu. Pretože to nie je partner, ktorý by nebol ešte raz niekedy schopný udrieť svoju partnerku a dokonca svoje deti. Čím skôr od takého človeka odísť a nenechať sa zmanipulovať peknými rečami, lebo to sú len reči. V prvom rade je dôležité, aby si žena uvedomila, že keď má deti, tak treba myslieť na ne a nie na partnera.

Chcem získať naspäť svoje deti z detského domova, hľadám si bývanie. Najťažšie je, že musím byť bez detí a aj to čakanie. Nejde to zo dňa na deň, trvá to dlho, kým sa človek postaví na nohy a aj to, že moje deti sú tam a ja som tu, tá diaľka strašne veľa robí.

Chcem normálny harmonický život s deťmi, aby sme boli spolu spokojní a keď si tento sen splním, tak si naozaj môžem povedať, že som sa znova narodila. Pretože v ten deň, keď som musela dať deti preč, to bolo pre mňa ako smrť. Ak by som teraz nemala malého, tak neviem, ako by som to zvládala. Pretože prvé mi napadali samovražedné myšlienky: ja to nedám, ja svoje deti nikdy nevytiahnem. Potom som si však povedala, že keď to nespravím ja, tak to nikto iný za mňa nespraví. Celá rodina sa mi otočila chrbtom a deti majú len mňa.

Magdaléna, 36 rokov, 7 detí (v krízovom centre býva iba s batoľaťom, ktoré má 7 mesiacov)

—

Ženy sa nesmú opustiť a hovoriť si, že je to ich vina. Proste ten, čo bije, sa len cíti byť na koni. V mojom prípade to bolo skôr skratové jednanie partnera, on má malé ego a nevie si to inak vykompenzovať, len tým, že zbije ženu. Nech ženy nedopustia, aby to videli deti. Deti najviac trpia, keď vidia, že maminka alebo otec sú týraní, lebo sú aj prípady, keď aj žena týra muža. Aby nabrali odvahu, keď prídu do ženského domu, tam sa im už nič nestane, dostanú akurát pomocnú ruku.

Tiež som sa obviňovala, že je to moja vina, že odišiel. Obviňovala som aj toto malé, keď mi začalo rásť brucho. Konečne mi došlo, že to nie je moja vina a nemôžem obviňovať seba ani dieťa. Moje vzťahy boli jedna pohroma za druhou. Bola som v zahraničí a stretla som Slováka, on robil barmana a ja čašníčku. Na začiatku to bolo fajn, na začiatku je to vždy fajn. Bolo to milé, len potom sme sa vrátili na Slovensko. On nikdy nebol taký, že by odmietol pohárik. Vždy vedel, kde má mieru, ale niekde tú mieru stratil a potom nastalo peklo. Začal ma zamykať, zobral mi šaty a spálil ich, aby som nemohla ísť von. Začal ma biť, prišla som o tri zuby, keď ma pleskol o skriňu. Zbil ma tak, že som mala vnútorné krvácanie. Takto som s ním bola tri roky a ľutujem, že som neodišla, ale nedalo sa, bola som zamknutá. Potom ma stadiaľ odviezol kamarát, no ďalší rok a pol to boli samé vyhrážky, samé udania a ťahanice. Nakoniec sa odmlčal a je kľud, aspoň dúfam.

Myslím si, že je nemožný boj získať dôveru v človeka, ktorý ťa sklame. Ďalší partner nechcel malého a nepriznal sa k nemu. Keď som mu povedala, že som tehotná, povedal mi:„Choď na potrat, tu máš peniaze.” Keď som povedala: „Nie“, tak ma zmlátil ako žito. Vtedy som si povedala,

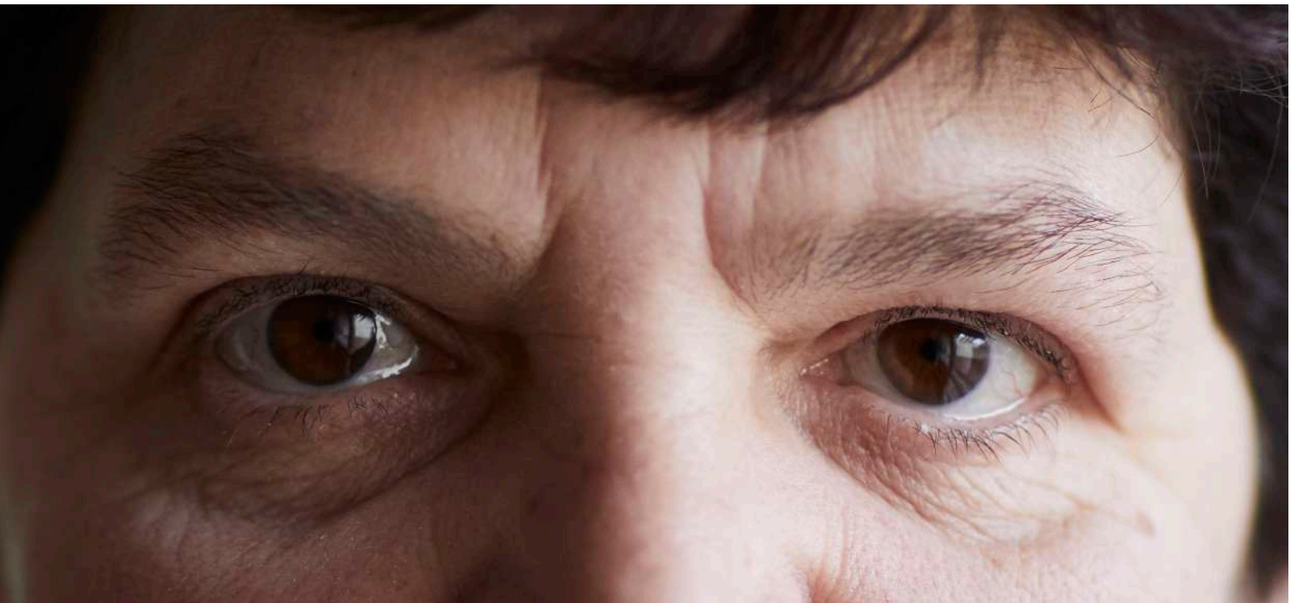

že je koniec, povedala som si, že som nežila sedem rokov s človekom, aby ma zmlátil len kvôli tomu, že som tehotná.

Vtedy odo mňa odišiel a nechal ma tehotnú. Potom sa to začalo nejako sypať, zostala som na rizikovom tehotenstve, práca a príjem nula bodov, zostala som úplne sama s bábätkom. Mama, brat a sestra sa ma snažili podporiť, ale majú svoje problémy a finančné veci, ktoré musia platiť, tiež to nebolo s nimi ružové. Potom, ako sa mi minuli peniaze, som šla sem.

Vladimíra, 30 rokov, 1 dieťa (6 mesiacov)

—

Predtým som tu už bola, keď mal malý tri roky. Mala som nízky príjem a nemala som šancu si prenajať byt, nemala som tu ani trvalý pobyt. Potom sme šli do jedného krízového centra, boli sme tam mesiace, ale nevydržali sme tam, nedarilo sa mi nájsť škôlku ani prácu. Robila som upratovačku s minimálnym príjmom a bolo mi dobre, pokiaľ som nestretla dcérinho otca. Potom to šlo dolu vodou, otehotnela som a stále som odpúšťala a odpúšťala a skončili sme tu.

Mimo hlavného mesta je strašná chudoba, syn veľmi trpel, keď nám nadávali gadžovia. Za celý život detí bývame dokopy v krízových centrách päť rokov a päť mesiacov, rada by som už mala vlastnú kuchyňu a detskú izbu, aby mali deti súkromie.

Žiadosť o výživné mám teraz na súde a tým, že jej otec robí všelikde, tak to bude asi problém. Sem tam mi posielal peniaze a stále sľuboval, že pošle viac, keď bude výplata. Keď bol deň výplaty, tak konečná, zase ho nebolo nikde. Potom som sa dozvedela, že je s kamarátmi a pije. Pritom, keď volal, povedal, že dcéru miluje. Syna bral ako svojho a aj on ho mal veľmi rád. Potom, čo sa stalo toto všetko, že sme zostali na ulici a nemali čo jesť, mu to syn dával za vinu a nechce s ním bývať.

Neozval sa nám a po tom, čo nám urobil, mu už neverím. Skončili sme. Deti nemali čo jesť, ledva chleba s maslom. Hovoril, že čo stále plačem, že vybaví prenájom, ale nebol schopný poslať peniaze a všetko prepil. Ak by som sa k nemu vrátila, ublížila by som deťom. Deti nemali dva roky Vianoce a tu si vážime, že ich máme.

Dana, 46 rokov, 2 deti, (13 rokov, 3 roky)

—

Musím sa dať najprv dokopy, aby som vedela začať odznova a potom pôjde všetko rad radom. Dať deckám zázemie, mne teraz ide o byt, aby sme mali kde hlavu zložiť, aby som to vedela splácať. A potom mám ďalšie dve veci, ale to už pôjdem cez mŕtvoly. Prvá vec je, aby mi platil výživné. A potom pôjdem po vlastnej rodine, lebo sme mali pekný trojizbový byt, ktorý sa predal, ale všetky peniaze zhrabol môj brat a nás odkopol s deťmi ako špinavé handry. Neviem mu to zabudnúť, dosť ma to vytočilo, aby som ja chodila s prosíkom cez sviatky, aby ma tam nechal. Povedal mi, že s deckami sa mi nevyhrážaj, že ja som si taký život vybrala, ale nevybrala. Dám ho na súd.

Vysvetľujem synovi: „Prosím ťa pekne, vydrž, dáme sa do poriadku, nájdem si robotu, ale musíš mi pomáhať.“ Však tu nie je tak zle, máš teplú vodu, mám vám kde navariť, máš sa kde vyspať, nechcem tu kysnúť ďalší rok. Synovia už potrebujú vlastnú izbu, ja to viem, ale čo mám robiť? Musíme to vydržať, preto ho aj ťahám do školy, aby sme sa mohli osamostatniť.

Lucia, 41 rokov, 2 deti (15 rokov, 11 rokov)

—

Bola som dnes na detektore lži kvôli znaleckému posudku o zverení dieťaťa. Ide o to, aby nami manžel psychicky nemanipuloval. Pokiaľ sa dcérka ukľudní a stabilizuje, tak nemám problém s tým, aby sa s ňou stretával. Ale ak naše dieťa napadne učiteľky v škole, hádže sa o zem a má seba likvidačné sklony, tak to nie je dobré a trpí tým dieťa, lebo nikto sa s ňou nechce hrať.

Štyrikrát ma pred ňou fyzicky napadol, malá má z toho následky. Keď chodila na psychoterapiu, kde dochádzalo k opätovnému styku s otcom, ešte sa to zhoršilo. Nerobím to preto, aby som odstavila jej otca, ale preto, aby nemala malá následky. Pokiaľ si on neuvedomí, čo činí, radšej nech sa nestretávajú. Naše šťastie bolo, že sme mohli odísť. Keby som bola tušila, aký spád to bude mať, tak už pred troma rokmi by som odišla a on skončí, pravdepodobne, v base. Na Štedrý deň sa mi vyhrážal zabitím, a to má byť najkrajší deň v roku. Vtedy som nezavolala políciu. Ja som trpela sedem rokov, dnes si to vyčítam, takisto som musela nabrať odvahu a povedať si dosť. Nie som žito, aby som bola mlátená. Nemohla som si kúpiť ani jedlo, stále ma urážal, že som vyžratá ako prasa. Najhoršie je to, že dcéra potom skončila na psychiatrii a ja s ňou. Myslím si, že keď človek zažije len päť dní na detskej psychiatrii a vidí toľko zlých detských príbehov, len vtedy si uvedomí, kam to až môže dospieť. Myslím na našich právnikov, sudcov a policajtov, každému jednému doporučujem ísť na takúto psychiatriu, aby videli, čo spôsobujú, keď nekonajú.

Andrea, 48 rokov, 1 dieťa (7 rokov)

—

Kvôli bezpečnosti iných mamičiek som sa musela presťahovať do iného krízového centra, pretože ma bývalý partner sledoval a našiel aj na chránenej adrese. Aj by som sa už mohla osamostatniť, finančne som na tom dobre a nie som už taká psychicky zlomená, už som pripravená ísť ďalej, ale nemám kam. Chceli sme ísť bývať do domu spolu tri mamičky s deťmi, ale nájsť prenajímateľa, ktorý vám je ochotný prenajať dom, je ako výhra v lotérii. Keď som to zadala realitnému maklérovi, povedal, že si sám ide slučku na krk uviazať, že nie jednu matku, ale rovno tri, prenajímatelia povedali jednoducho nie. Áno, mali sme možnosti prenájmu domov, finančne by nám to vyšlo, ale nenašli sme človeka, ktorý by nám to dal.

Jedna známa sa pýtala svojej prenajímateľky, či by som si u nej nemohla prenajať voľnú izbu. Povedala len: „Prepáčte, ale dieťa do bytu nechcem.“ Postavenie slobodnej matky na Slovensku vôbec nie je dobré. Slobodná matka je ako vyvrheľ spoločnosti. Chcem sa osamostatniť a nájsť si bývanie a prácu, aby som mohla sama utiahnuť domácnosť a starostlivosť o dieťa, ale je to nereálne.

Policajti sa ma nezastali, keď vtedy prišli. Keď ma dokopal aj s malou na rukách, tá zažila neskutočný šok. Vtedy som sa zosypala, utiekla som a malú som tam nechala. On sa utvrdil v tom, že je v práve, keď mu policajti povedali, že otec má rovnaké práva ako matka. Ja som malú nevidela tri mesiace. Keď som bola podať trestné oznámenie na políciu, povedali, že: „Pani, keby sme prijali takéto oznámenie od každej ženy, ktorá takto príde od chlapa, tak 99% mužov sedí za mrežami.“

Druhýkrát som tam bola aj s právnikom, a potom sa už inak správali. To bola moja prvá skúsenosť, keď som sa obrátila na políciu už odhodlaná, že už to tak nenechám. Na všetko treba mať podklady, papiere, lebo už som bola v pozícii, kde mi hrozilo, že mi malú zoberie, spraví zo mňa psychopata a o dieťa prídem. Teraz som v postavení opačnom, už nado mnou nemá žiadnu moc a dieťa je naozaj moje. Stále to však nie je tak, ako by to malo byť, trvá to už tri roky.

Zdenka, 33 rokov, 1 dieťa (3 roky)

—

Otec od nás odišiel v ôsmom týždni tehotenstva. Príde mi to ľúto, keď ho vidím s plným košíkom jedla a vy si nemôžete dovoliť ani toľko. Celé to bola moja vina, chlap môže vždy odísť, ale čo ja? Kde nechám brucho a kam odídem? Už po deviatich mesiacoch sa ťažko vzdáva dieťaťa, ktoré je s vami deň a noc, už sa ho nedá vzdať.

Musela som prerušiť školu, priateľ sa dostal na PN kvôli nádoru, musela som pracovať ešte viac a začali sa hádky kvôli peniazom. Bola som unavená, prišla som domov, bordel, pýtala som sa, či aspoň navaril, keďže je kuchár a dostala som varené cestoviny zo sáčku.

V robote som spoznala otca dieťaťa, ja som bola predavačka, on SBS-kár. Jedného dňa mi povedal, že by to chcel so mnou skúsiť. Ja som mu povedala, že keď sa s tamtým rozídem, tak sa s ním vyspím. Na druhýkrát som otehotnela. Nasťahoval sa ku mne, no obaja sme mali iné plány do života. Ja som chcela svoje peniaze odkladať, nečakala som, že mi niekto dá kočík. On nevedel šetriť, iba rozhadzovať. Začali sa hádky, povedal, že chce peniaze. Nakoniec rozdelil rozpočty, a to bol začiatok konca. O tri dni odišiel. Zostala som sama, ako tehotnú by ma už nikdy nikto neubytoval, nemala som peniaze a napísala som sem. Úspory šli preč, reálne mi nezostávalo, kam ísť.

Komunita ako komunita, ale aj tak tu budeme sami. Chcela by som ísť do podnájmu, ale za 240 eur asi ťažko nájdem podnájom a ešte, aby mi niekto strážil dieťa, aby som mohla ísť do práce. Ak by som mala pýtať výživné, tak dostanem 30 eur, keďže na papieri zarába minimálku a ešte ma aj vysmejú. To nehrozí, radšej nechcem nič. On by mal potom právo na dieťa, ja mu ho nechcem dať, odmietam ho dať aj do rodného listu. Radšej budem oficiálne slobodná matka, aj tak chcel, aby som išla na potrat, takto to bude lepšie pre každého.

Patrícia, 19 rokov, tehotná

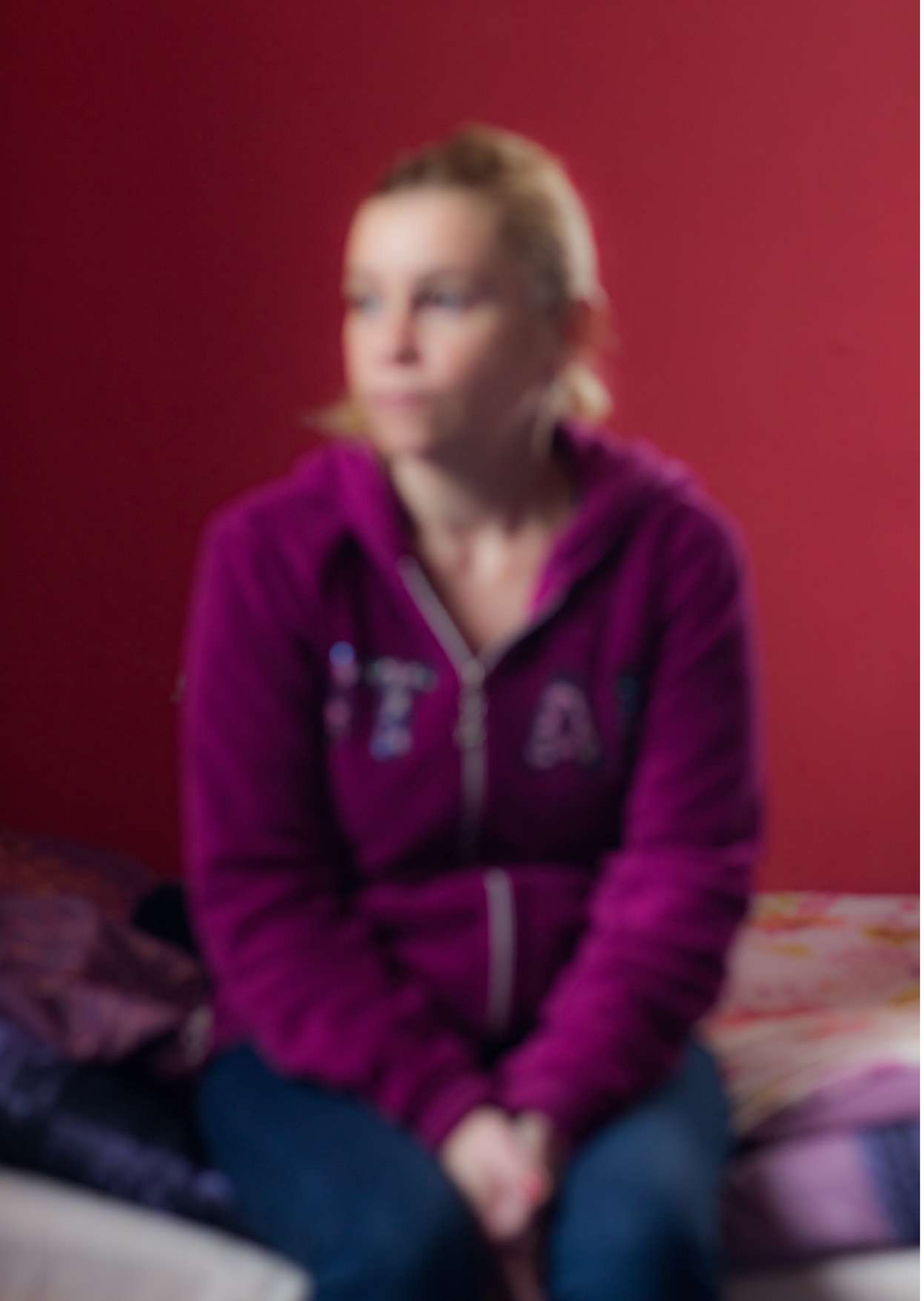

E R I K A

41 rokov, 3 deti

Svojho druha, čo ma bil, som neudala, lebo som sa ho veľmi bála. Bola som s ním desať rokov. Mala som mať skôr odvahu a odísť, ale bála som sa ho, lebo sa mi vyhrážal. Teraz som v bezpečí, sem tam ho vidím, ale obchádzam ho, nekomunikujem s ním, ignorujem ho. Vonku mi už nič nerobí, ale bojím sa ho, keď ho stretávam.

Plánujem ísť potom do iného mesta, lebo sa ho bojím, aby mi niečo neurobil. Viem, že deťom by neurobil nič, ale mne môže urobiť. Iným ženám prajem, aby čím skôr odišli, keď majú taký problém ako ja.

K R I
S T Í
N A

42 rokov, 6 detí

Prvé dni boli ťažké, najmä na psychiku človeka. Odvyknúť si od zlého, lebo veľa rokov som žila v zlom. V noci sme mali depresie a strach, že nás nájdu. Zvykla som si na to, že musím byť stále v pozore, aj keď je to už osem mesiacov, stále striehnem. Ale už je to lepšie, na všetko treba čas, nejde to rýchlo, lebo to nie je modrina, čo zakryjete.

Taká matka by potrebovala nejaký štart. Dostať sa vonku, keď ste v krízovom centre a keď sa otočíte, musíte žiť v realite. Ja si robím také ilúzie, že to zvládnem. Už som raz spadla do diery. Veľa žien si neuvedomuje, že rodina je prvoradá. V tom je vzor pani riaditeľka, každý deň vidíte, ako vás k tomu vedie. Máme veľmi dobrú riaditeľku, lebo ona to robí od srdca, má strašne rada deti. Musím pozerať na to, aby bolo dobre mne aj deťom, viete, najradšej by som tu zostala, má sa kto o vás postarať, ale musím to ako matka zvládnuť sama.

Toto, čo sa stalo v mojom živote, to nie je moja hanba, to je hanba môjho partnera a čas mu ukáže. Sila u chlapa nie je všetko, takže nemám sa prečo hanbiť. Nezaujíma ma, kto si čo myslí. Viem svoju pravdu a druhého názor ma nezaujíma. Nespravila som nič zlé, ani som neublížila, neukradla, o deti sa starám, tak sa nemám za čo hanbiť.

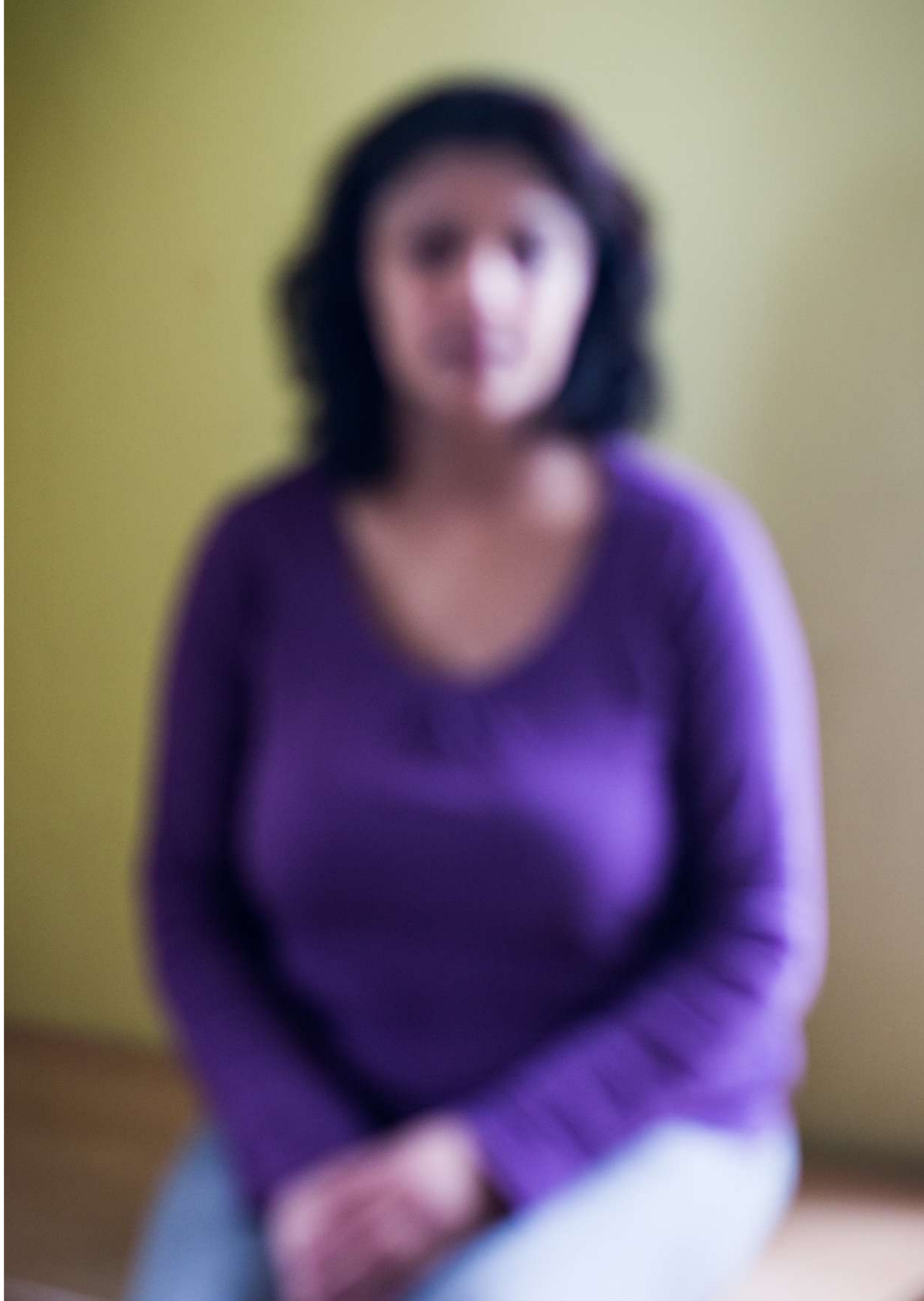

K A T A R Í N A

36 rokov, 3 deti

On doteraz nechápe, prečo som sa s ním rozviedla, nevie si uvedomiť, čo spravil. Bil nielen mňa, ale aj svoju mamu zbil. Keď som podala trestné oznámenie, tak sa policajti smiali, že: „Zasa on." Stále niekde čítam, že muž zbil ženu, ale pre mňa nie je mužom ten, čo zbije ženu.

Keď je vo vzťahu násilie deťom ostanú následky. Moja dcéra ani syn sa nerozprávajú so svojím otcom, ignorujú ho. Bez malého mi je ťažko, ale bojujem o neho a sociálne pracovníčky mi pomáhajú. Mám kamarátku, ktorá už je desať rokov vydatá, má tri deti, jedno je na vozíku. Hovorím jej, aby zavolala na políciu, keď nebude doma, ale ona sa bojí ten krok spraviť. To je najhoršie, keď sa žena bojí, niektoré nemajú odvahu. Ja som to spravila, aj podala návrh na rozvod, kamarátka mi pomohla. Potom polícia a súd, bola to rýchlovka.

Sedel na záchytke 48 hodín, keď vytriezvel, pustili ho. Keď má rodinu na polícii, nespravíte nič. Môžete volať na políciu aj anonymne alebo povedať susedke, lebo iné riešenie nebudete mať, žena bude horšie a horšie týraná. Nemusí byť len týraná, ale môže aj umrieť.

Ženy v tomto dome si pomáhajú, keď máme problémy, poradíme si. Keď už nevieme, ako si pomôcť, ideme za sociálnymi pracovníčkami. Keď je niektoré dieťa choré, tak poradíme aj im, my sme im ako druhé mamy. Niekedy mám 7, 8, 9 detí, ale je na tom pekné, že keď prídu a povedia, že prosím si jesť, tak potom aj poďakujú, túlia sa a objímajú.

Máme rady srandu, aby sme zabudli na to, čo bolo, ale niektorá žena nepozná srandu, ona nie, urazí sa a odíde. Treba nielen potláčať hnev a strach a čakať, čo bude z jedného dňa na druhý, treba mať v sebe život.

J A N A

40 rokov, 1 dieťa

Doma je predsa len doma, tu mi chýba súkromie. Mám tu pocit bezpečia, viem, že ma tu podržia sociálne pracovníčky a ženy tu medzi sebou sa tiež vedia podržať. Už sme v treťom krízovom centre, šetríme peniaze na nájomné, ale nevieme sa pohnúť z miesta.

Nemám nikoho, kto by stál pri mne, poradil mi a pomohol mi v mojom rodnom meste. Mám dve tety, ale jedna je v zahraničí a druhá má svoje starosti a dôchodkový svet. Syn mi hovorí, že mami poďme bývať inde, ale na podnájom máme málo. Synov otec bol zo začiatku iný, keď sme prišli bývať k našim. Keď mama zomrela, začal piť viac a musela som splácať za neho dlhy.

Pokým ženy nebudú mať odvahu, tak to nepôjde. A pokiaľ nenájdu niekoho, komu môžu dôverovať, nie všetky vedia z takej situácie odísť. Mne pomohla moja teta, kým sme sa sem dostali, ale teraz už viem, že je pravda na našej strane.

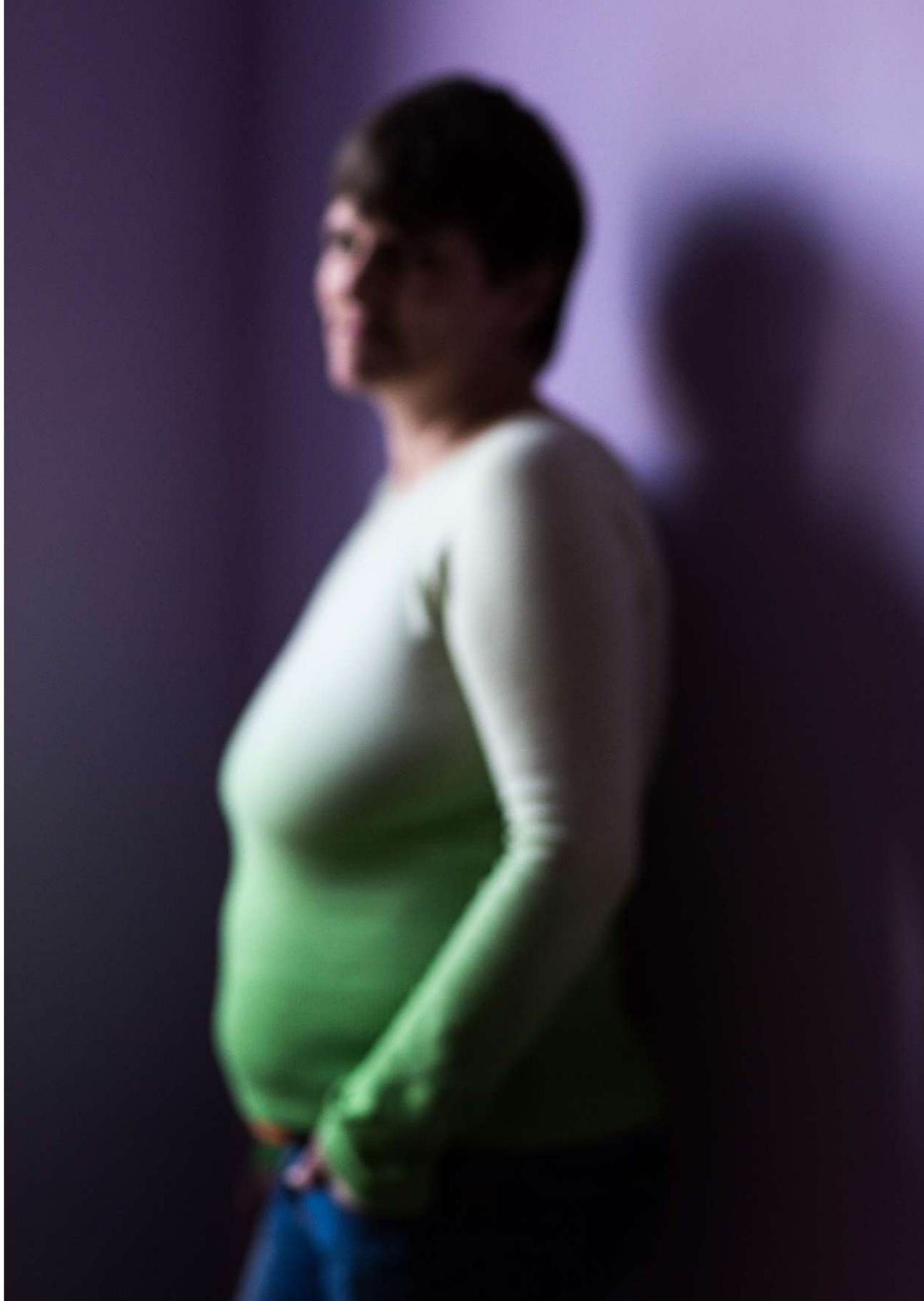

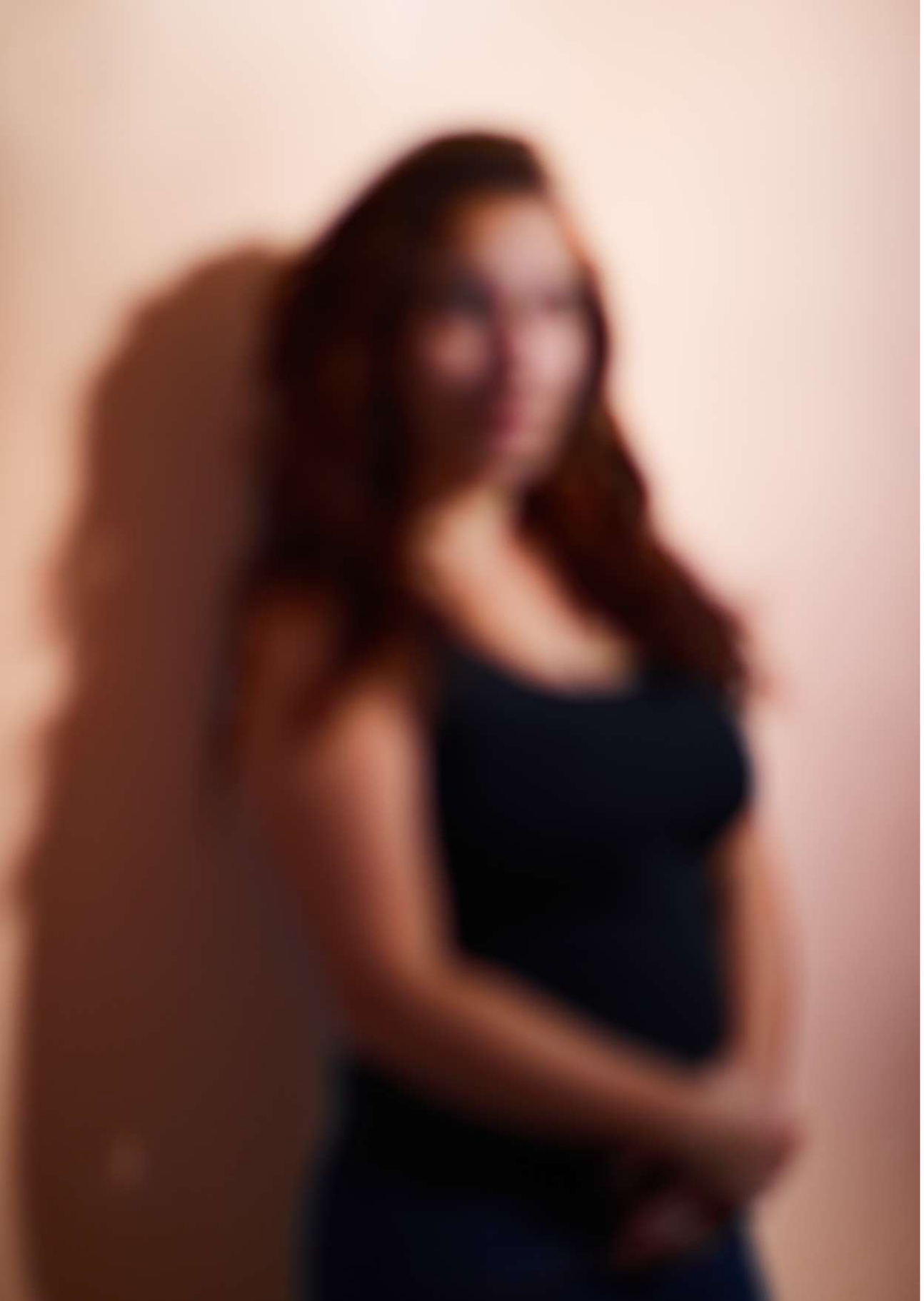

J Ú L I A

Júlia, 20 rokov, 3 deti

Rozišla som sa s otcom prvého syna a po pol roku som sa zoznámila s otcom mojich ďalších dvoch detí. Zo začiatku to bolo dobré, ale začal pre nič za nič kričať, nadávať nám a preklínať nás. Hlavne na prvého syna, že to nie je jeho dieťa a on ho nebude vychovávať. Syn bol od malička plačúci, aj teraz berie sirup na nervy. Kvôli tomu, že veľa reval, od neho dostával a keď som do toho zasiahla, dostala som aj ja. Keď ubližoval môjmu synovi druhýkrát, tak som sa na to musela len dívať, nemohla som sa vôbec ozvať. Mama nás potom odtiaľ zobrala a tam som bola, až kým som neporodila druhé dieťa. Potom som sa ním nechala nahovoriť, že už to nebude robiť a pôjde do práce. Lebo predtým žil iba z mojich peňazí, čo som dostávala na deti a niekedy mi to brával, prehrával v automatoch a pil. Ja som si musela požičiavať.

Prišla som k nemu naspäť a mňa a prvého syna zavrel do izby, do malého kumbálu. Najskôr som nevedela, že kam ideme. Zbil ma, zamkol nás a povedal, že tu budem za to, že som odišla k svojej mame, že len tak ľahko mi to neprejde. Boli sme tam štyri mesiace, vtedy mal malý kožné infekcie, ja som v noci nespávala, len som dávala pozor na malého a zabíjala som ploštice po stenách. Bolo to hrozné a niekedy aj tu nespávam. Keď som sem prišla, tak som stále na to spomínala, a ešte stále spomínam, lebo to ťažko zabudnem, neviem sa z toho dostať. Niekedy som výbušná a nervózna a vychovávateľka zvykne zobrať deti, aby som sa trochu ukľudnila, lebo neovládam svoje nervy. Niekedy mám strach, že príde zas a z tohto dobrého spadnem zase do zlého. Pred dvoma týždňami mi písal a vyhrážal sa, že keď príde, tak mi to neprejde, ako som si dovolila odviecť jeho deti. Keď som bola zamknutá, tak som s mamou nebola v kontakte štyri mesiace, a to jej prišlo už divné. Zo začiatku to neriešila a veľmi sme sa pohádali, lebo som sa k nemu vrátila naspäť. Viem, že mi vtedy chcela dobre.

J U D I T A

36 rokov, 2 deti

Tu cítim, že žijem, som slobodná a môžem sa nadýchnuť. Viem, že môžem rozhodnúť sama o svojom živote a o živote mojich detí. Nebudem stále ja tá zlá a utláčaná. Tu je všetko, čo potrebujem, čo chcem, tu žijem a som sama sebou. Viem, že keď mám problém, pomôžu mi, žijeme tu ako jedna rodina. Je tu pochopenie, vzťahy sú lepšie a hlavne láska a atmosféra je celkom iná, tu sa človek vie porozprávať so ženami, ktoré niečo podobné prežili. Vieme si jedna druhej povedať, čo cítime a tá druhá nás pochopí. Keby ste to povedali niekomu inému, možno by vás ani nepochopil, ale tieto ženy vedia, o čom hovoríte.

Zo začiatku to bolo ťažšie, moja dcéra tu nechcela byť a stále mi vyčítala, že som ju doniesla do väzenia, že ona nie je týraná. Potom ma prekvapila, keď sme raz cez víkend boli doma a čím skôr sa chcela vrátiť, povedala: „Mami, poďme domov." Už aj oni si zvykli na tento život, lebo vedia, že tu majú všetko, majú tu domov, teplo, čisto a môžu sa kedykoľvek najesť.

Sedemnásť rokov som sa strašne bála, neopovážila som sa to nahlásiť, naposledy som sa s tým zdôverila v komunitnom centre. Môj odkaz pre iné ženy je, aby sa nebáli, lebo existuje aj niečo lepšie ako to, čo majú doma. Neoplatí sa trpieť pre niekoho, kto si to nezaslúži.

